

Een Europese structuur voor grensobstakels?

Citation for published version (APA):

Mertens, P., & Unfried, M. (2023). Een Europese structuur voor grensobstakels? *Vakblad Grensoverschrijdend Werken*, (58), 22-23.

Document status and date:

Published: 28/10/2023

Document Version:

Publisher's PDF, also known as Version of record

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.umlib.nl/taverne-license

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

repository@maastrichtuniversity.nl

providing details and we will investigate your claim.

GRENSOVERSCHRIJDEND WERKEN

Vakblad over werken en wonen over de grens

Nummer 58, november 2023

Een Europese structuur voor grensobstakels?

Auteurs: **Pim Mertens** en **Martin Unfried**

Respectievelijk Wetenschappelijk Coördinator bij het expertisecentrum ITEM (pim.mertens@maastrichtuniversity.nl) en Senior onderzoeker bij het expertisecentrum ITEM (martin.unfried@maastrichtuniversity.nl)

In 2018 presenteerde de Europese Commissie een voorstel voor een Verordening ter creatie van het zogenoemde European cross-border mechanisme (ECBM). De verdere behandeling van dit ECBM-voorstel liep snel vast, waarbij onder andere Nederland, België en Duitsland zich tegen dit voorstel keerde. Zo'n vijf jaar later komt het Europees Parlement met een resolutie dat oproept tot een resurrectie van het ECBM, weliswaar met concessies: het BridgEU.

Van instrument naar structuur

De kern van het oorspronkelijke ECBM-voorstel werd al snel in het eerste artikel duidelijk gemaakt: "om het mogelijk te maken dat in een lidstaat ten aanzien van een grensoverschrijdende regio de wettelijke bepalingen van een andere lidstaat worden toegepast wanneer de toepassing van de wettelijke bepalingen van de eerstgenoemde lidstaat een juridische belemmering voor de uitvoering van een gezamenlijk project zou vormen".

Dit was het centrale mechanisme van het ECBM-voorstel. Dit mechanisme leverde ook politieke tegenwind op, waardoor het vrij snel door de Raad werd geblokkeerd. Vijf jaar later heeft

het Europees Parlement de handschoen weer opgepakt en de juridische tekst grondig herzien. Op 14 september 2023 heeft het Europees Parlement een resolutie aangenomen ter aanpassing van het Commissievoorstel.¹ Daarbij wordt de Europese Commissie niet alleen opgeroepen om aan de slag te gaan met het een instrument voor grensobstakels, zoals het ECBM, maar ook voorzien van een voorstel voor een nieuwe tekst voor de Verordening. Daarbij is ook de naam aangepast, geen ECBM meer, maar BridgEU: Border Regions' Instrument for Development and Growth in the EU. Niet alleen de naam is significant anders, ook de inhoud is grondig herzien. Daarbij is opmerkelijk dat niet zozeer het mechanisme van afwijken meer centraal staat, maar de creatie van een grensoverschrijdend proces en structuur voor de aanpak van grensbelemmeringen. Daarom ook lid 1, artikel 1 van de voorgestelde tekst: "This Regulation sets up a coordination framework that lays down general provisions and procedural arrangements for Member States to address an obstacle that hampers the planning, development, staffing, financing or functioning of a joint project in a cross-border context in cooperation with their relevant local and regional authorities."

De voorgestelde tekst van de Verordening bij de Resolutie van het Europees Parlement verplicht een structuur en proces

voor het identificeren en oplossen van grensobstakels. Hoewel er geen juridisch instrument meer is om van wetgeving af te wijken, gaat het voor bij de zachte aanpak met een duidelijk en verplichte institutionele inrichting en een neergelegd proces. Een duidelijke afbakening wordt gemaakt in het voorstel, de werking ziet op specifieke gezamenlijke projecten. Een gezamenlijk project is een onderwerp, infrastructuur of dienst dat impact heeft op een specifieke grensoverschrijdende regio. Een grensoverschrijdende regio is afgebakend tot het grensgebied bestaande uit NUTS 2 of 3 regio's² in twee of meer lidstaten. Verder ziet de werking alleen op juridische en administratieve obstakels ten aanzien van planning, ontwikkeling, personeel, financiering of het functioneren van deze projecten.

Cross-border coordination points & proces

Een belangrijk element van BridgEU zijn de cross-border coordination points. Elke lidstaat dient verplicht een dergelijk punt aan te wijzen, dat een nieuwe entiteit kan zijn, maar ook een reeds bestaand orgaan of autoriteit die hiertoe aangewezen wordt. Een cross-border coordination point is het aanspreekpunt voor 'initiatiefnemers'. Dat zijn publieke of private partijen verantwoordelijk voor een project, lokale autoriteiten, grensoverschrijdende organisaties als euregio's of belangenbehartigers/vertegenwoordigers van grensoverschrijdende regio's. Middels een min of meer vast format voor een zogenoemd initiatiefdocument kan een specifiek obstakel worden aangereikt. Dit dient in principe te gebeuren bij het cross-border coordination point in eigen land.

Vervolgens schrijft het voorstel ook het proces voor. Het cross-border coordination point maakt een korte beoordeling, stemt af met het cross-border coordination point aan de andere kant van de grens en eventueel met nationale, regionale en/of lokale autoriteiten en laat binnen een maand weten of het al dan niet ontvankelijk is of meer informatie nodig is. Indien ontvankelijk, dient het cross-border coordination point binnen drie maanden actie te ondernemen. Dat kan betekenen dat een aanbeveling wordt gedaan aan de initiatiefnemer om direct contact op te nemen met de verantwoordelijke autoriteiten of niet-juridische acties zoals informatiedeling op te zetten. Het kan ook betekenen dat het om een juridisch obstakel gaat dat onderhevig is aan een wetgevingstraject. In dat geval kan het contactpunt direct met de ministeries in conclaaf gaan, of besluiten dat dit niet opportuun is. De laatste en onderscheidende actie is die van een ad-hoc oplossing via een tijdelijk op te zetten cross-border committee.

Indien gekozen wordt voor een cross-border committee, en het andere buurland daarmee akkoord is, wordt voor dat specifieke obstakel een commissie opgericht. De commissie bestaat uit experts van de verschillende relevante ministeries en/of autoriteiten. Tezamen bereiden ze een ad-hoc oplossing voor. Dit is een tijdelijke oplossing voor een specifiek project, de voorgestelde wettekst schrijft enkele elementen hiervoor voor. Wanneer we de tekst lezen doet het voorgestelde kader van de commissie en ad-hoc oplossing denken aan de ad-hoc werkgroep binnen de Administratieve Commissie en de recente Kaderovereenkomst voor telewerk en sociale zekerheid die daaruit als ad-hoc oplossing is voortgekomen. Inderdaad, als een ad-hoc oplossing is geformuleerd, blijft het aan de verantwoordelijke autoriteiten in de lidstaten om te beslissen met de ad-hoc oplossing akkoord (en tot implementatie) te gaan of niet (bijgestaan met motivering).

Afsluitend

Met BridgEU stelt het Europees Parlement een Europees kader voor om de identificatie en behandeling van juridische en administratieve grensobstakels beter te structureren. Desalniettemin blijft daarbij veel vrijheid voor de lidstaten bestaan, zoals hoe tot een mogelijke oplossing, of niet, wordt gekomen. Ook de inrichting van een cross-border coordination point is aan de lidstaten zelf. Zo kan ook worden aangesloten bij reeds bestaande structuren en organen, zoals nu met het Schakelpunt tussen Vlaanderen en Nederland³ wordt beoogd of met de Benelux Unie. De Europese Commissie dient voor het einde van het jaar een reactie te geven op de resolutie van het Europees Parlement. Daarbij wordt gewerkt om dan ook meteen met een nieuw Commissievoorstel voor een Verordening te komen. Of het nu ECBM, BridgEU of anders gaat heten, het is te hopen dat de lidstaten dit voorstel warmer in ontvangst zullen nemen.

- 1 Europees Parlement, Amending the proposed mechanism to resolve legal and administrative obstacles in a cross-border context: European Parliament resolution of 14 September 2023 with recommendations to the Commission on amending the proposed mechanism to resolve legal and administrative obstacles in a cross-border context (2022/2194(INL)), P9_TA(2023)0327.
- 2 NUTS is een statistische aanduiding van Europese regio's volgens Eurostat. <https://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/background>
- 3 P. Mertens, Grensbelemmeringen oplossen, hoe organiseer je dat?, Vakblad Grensoverschrijdend Werken nr. 51